2026/792

8.4.2026 г.

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2026/792 НА СЪВЕТА

от 24 февруари 2026 година

за подписване, от името на Европейския съюз, на широкообхватен пакет от споразумения между Европейския съюз, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, с цел затвърждаване, задълбочаване и разширяване на техните двустранни отношения и за временно прилагане на Споразумението относно реда и условията за участието на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 217 във връзка с член 218, параграф 5 и член 218, параграф 8, втора алинея от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

(1) С Решение (ЕС, Евратом) 2024/995 ([1]), Съветът упълномощи Комисията да започне преговори с Конфедерация Швейцария (наричана по-нататък също така „Швейцария“) за широкообхватен пакет от споразумения относно мерки, свързани с двустранните отношения с Конфедерация Швейцария, който включва институционални разпоредби и разпоредби за държавната помощ, както и — когато е необходимо — конкретни адаптации на съществуващите споразумения между Съюза и Швейцария в области, свързани с вътрешния пазар (наричани по-нататък „споразуменията в областите, свързани с вътрешния пазар“), а именно Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилния превоз на стоки и пътници ([2]) (наричано по-нататък „Споразумението за железопътния и автомобилния превоз на стоки и пътници“), Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт ([3]) (наричано по-нататък „Споразумението за въздушния транспорт“), Споразумение между Европейската общност, от една страна, и Швейцарската конфедерация, от друга страна, относно свободното движение на хора ([4]) (наричано по-нататък „Споразумението за свободното движение на хора“), Споразумение между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимното признаване по отношение на оценка за съответствие ([5]) (наричано по-нататък „Споразумението за взаимното признаване“), Споразумение между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти ([6]) (наричано по-нататък „Споразумението за търговията със селскостопански продукти“), като всички те бяха подписани на 21 юни 1999 г.

(2) С Решение (ЕС, Евратом) 2024/995 също така се упълномощава Комисията да започне преговори с Швейцария по споразумение за участието на Швейцария в програми на Съюза и по правнообвързващ механизъм, с който се осигурява постоянната вноска от страна на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Съюза, както и по нови споразумения относно електроенергията, здравето и безопасността на храните. Освен това, с посоченото решение се разрешава започването на преговори по споразумения относно участието на Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма и Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз, както и за изменение на Споразумението за въздушния транспорт, за да се даде възможност за извършването на каботаж.

([1]) Решение (ЕС, Евратом) 2024/995 на Съвета от 12 март 2024 г. за разрешаване започването на преговори с Конфедерация Швейцария относно институционални разпоредби в споразуменията между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария, свързани с вътрешния пазар, относно споразумение за участието на Конфедерация Швейцария в програмите на Съюза и споразумение, което е основа за постоянния принос на Конфедерация Швейцария в кохезията на Съюза (ОВ L, 2024/995, 26.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/995/oj).

([2]) ОВ L 114, 30.4.2002 г., стр. 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(3)/oj.

([3]) ОВ L 114, 30.4.2002 г., стр. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(2)/oj.

([4]) ОВ L 114, 30.4.2002 г., стр. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(1)/oj.

([5]) ОВ L 114, 30.4.2002 г., стр. 369, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(5)/oj.

([6]) ОВ L 114, 30.4.2002 г., стр. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(4)/oj.

(3) Широкообхватния пакет, договорен от Комисията от името на Съюза, включва протоколи за институционалните разпоредби, за държавната помощ и за разпоредбите за изменение на съществуващите споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, Протокола към съществуващото Споразумение между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти за създаване на общо пространство на безопасност на храните (наричан по-нататък „Протоколът за безопасност на храните“), Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно електроенергията (наричано по-нататък „Споразумението за електроенергията“), Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето (наричано по-нататък „Споразумението за здравето“), Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз (наричано по-нататък „Споразумението за сближаването“), Споразумението между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза (наричано по-нататък „Споразумението за програмите на Съюза“), Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участието на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма (наричано по-нататък „Споразумението за Агенцията за космическата програма“), както и Протокола между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно парламентарното сътрудничество (наричан по-нататък „Протоколът за парламентарното сътрудничество“).

(4) В институционалните разпоредби, включени в институционалните протоколи към Споразумението за свободното движение на хора, Споразумението за железопътния и автомобилния превоз на стоки и пътници, Споразумението за въздушния транспорт и Споразумението за взаимното признаване (наричани по-нататък „институционалните протоколи“), както и в Споразумението за електроенергията, Споразумението за здравето и Протокола за безопасност на храните се предвиждат задълженията на съвместните комитети, създадени съгласно посочените споразумения и протоколи, за включване на всички актове на правото на Съюза, попадащи в техния обхват, както и разпоредбите, които гарантират еднаквото тълкуване и прилагане на всички споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва. Когато прилагането на споразуменията и протокола включва понятия от правото на Съюза, тези понятия следва да се тълкуват и прилагат в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз. С институционалните разпоредби се създава също така и ефективен механизъм за уреждане на спорове чрез арбитраж, включително сезиране на Съда на Европейския съюз за всички въпроси от областта на правото на Съюза. В случаите на неизпълнение на решение на арбитражния съд в широкообхватния пакет се предвижда възможността да бъдат приети пропорционални компенсаторни мерки по съответното споразумение или по някое от споразуменията в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва.

(5) Протоколите за изменение, включени в широкообхватния пакет, внасят необходимите съществени изменения в съществуващите споразумения между Съюза и Швейцария, за да се осигури съгласуваност с новата институционална рамка. Освен това протоколът за изменение на Споразумението за въздушния транспорт предвижда взаимен обмен на каботажни права.

(6) Широкообхватният пакет включва и протоколи за държавната помощ към Споразумението за въздушния транспорт и Споразумението за железопътния и автомобилния превоз на стоки и пътници, за да се гарантира равнопоставеност при участието на Швейцария във вътрешния пазар в областите, обхванати от тези споразумения. Съгласно посочените протоколи Швейцария прилага материални и процесуални правила, включително механизми за надзор и изпълнение, равностойни на приложимите в рамките на Съюза.

(7) Широкообхватният пакет включва също така протокол за изменение на Споразумението за търговията със селскостопански продукти с цел актуализиране на механизма за уреждане на спорове в посоченото споразумение в съответствие с установената практика в търговските споразумения на Съюза.

(8) В широкообхватния пакет е включен отделен протокол към Споразумението за търговията със селскостопански продукти с цел създаване на общо пространство на безопасност на храните, което обхваща всички аспекти на хранителната верига. Този протокол включва институционалните разпоредби, които са еднакви за всички споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва.

(9) В Споразумението за електроенергията, включено в широкообхватния пакет, са предвидени правилата и условията, при които Швейцария може да участва във вътрешния пазар на електроенергия. Това споразумение включва институционалните разпоредби, които са еднакви за всички споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, както и правила за държавната помощ, които са почти същите като приложимите в областта на въздушния и сухопътния транспорт.

(10) Целта на Споразумението за здравето, включено в широкообхватния пакет, е да се засили сътрудничеството между Съюза и Швейцария по отношение на сериозните трансгранични заплахи за здравето и с него се прилагат по аналогия институционалните разпоредби, които са еднакви за споразуменията в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва. Това споразумение е свързано с участието на Швейцария в програмата за действията на Съюза в областта на здравето (наричана по-нататък „програмата ЕС в подкрепа на здравето“).

(11) Със Споразумението за сближаването, включено в широкообхватния пакет, се създава правното основание и се определят параметрите на редовната финансова вноска на Швейцария в рамките на широкообхватния пакет за намаляване на икономическите и социалните различия в Съюза. Посоченото споразумение включва механизъм за уреждане на спорове. В случаите на неизпълнение на арбитражно решение в споразумението се предвижда приемането на пропорционални компенсаторни мерки по всяко от споразуменията, за които се отнася пакетът.

(12) В Споразумението за Агенцията за космическата програма, включено в широкообхватния пакет, се определят условията, при които Швейцария може да участва в работата на Агенцията за космическата програма.

(13) С еднаквите разпоредби в институционалните протоколи и в новите споразумения, включени в широкообхватния пакет, следва да се осигури финансовата вноска на Швейцария за разходите за информационните системи и агенциите, в които тя участва.

(14) С Протокола за парламентарното сътрудничество се създава Съвместен парламентарен комитет като форум за диалог и дебати между членовете на Европейския парламент и Федералното събрание на Швейцария с цел да се задълбочат взаимното разбиране и осмисляне на по-широките отношения между Съюза и Швейцария, включително тяхното възможно по-нататъшно развитие.

(15) Споразуменията и протоколите, включени в широкообхватния пакет, представляват съгласувано цяло и определят структурата на засилено и всеобхватно партньорство в широк кръг от области, обхванати от Договорите, въз основа на подходящ баланс между правата и задълженията. Следователно настоящото решение следва да се основава на материалноправното основание, предвидено в Договора за функционирането на Европейския съюз, за асоцииране, включващо реципрочни права и задължения, общи действия и специални процедури.

(16) С цел да се разшири обхватът на сътрудничеството помежду им, в Споразумението за Агенцията за космическата програма се предвижда, че страните го прилагат временно в съответствие със съответните си вътрешни процедури и законодателство, считано от 1 януари 2026 г., ако датата на подписване на посоченото споразумение е преди 1 юли 2026 г., или от 1 януари на годината след подписването му, ако датата на подписване на посоченото споразумение е след 30 юни 2026 г. Поради това посоченото споразумение следва да се прилага временно до влизането му в сила.

(17) Подписването на Споразумението за програмите на Съюза е предмет на отделна процедура.

(18) Подписването от името на Европейския съюз на Съвместната декларация на Европейския съюз и Конфедерация Швейцария за установяване на диалог на високо равнище относно широкообхватния пакет от двустранни споразумения и възможното по-нататъшно развитие на двустранните отношения между Европейския съюз и Швейцария следва да бъде одобрено.

(19) Споразуменията и протоколите, включени в широкообхватния пакет, следва да бъдат подписани от името на Съюза, а съвместните декларации, придружаващи тези споразумения и протоколи, следва да бъдат одобрени,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Разрешава се подписването, от името на Съюза, на следните споразумения и протоколи, при условие за сключването им ([7]):

а) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;

б) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;

в) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

г) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

д) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

([7]) Текстовете на споразуменията и протоколите ще бъдат публикувани заедно с решенията за сключването им. Споразумението за Агенцията за космическата програма обаче ще бъде публикувано заедно с настоящото решение за подписване.

е) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

ж) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

з) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;

и) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;

й) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;

к) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;

л) Протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти за създаване на общо пространство на безопасност на храните;

м) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно електроенергията;

н) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно здравето;

о) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

п) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участието на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма;

р) Протокол между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно парламентарното сътрудничество.

Член 2

1. Одобрява се подписването на Съвместната декларация на Европейския съюз и Конфедерация Швейцария за установяване на диалог на високо равнище относно широкообхватния пакет от двустранни споразумения и възможното по-нататъшно развитие на двустранните отношения между Европейския съюз и Швейцария ([8]).

2. Одобряват се следните съвместни декларации, придружаващи споразуменията и протоколите, посочени в член 1 от настоящото решение:

а) съвместните декларации, придружаващи протокола за изменение, посочен в член 1, буква а) от настоящото решение ([9]), а именно:

i) Съвместна декларация относно гражданството на Съюза;

ii) Съвместна декларация относно предотвратяването и противодействието на злоупотребата с права, предоставени с Директива 2004/38/ЕО;

iii) Съвместна декларация относно отказването на социално подпомагане и прекратяването на пребиваването преди придобиването на право на постоянно пребиваване;

iv) Съвместна декларация относно уведомяването за започване на работа;

v) Съвместна декларация относно Конвенцията за признаване на квалификациите;

vi) Съвместна декларация относно свободните работни места;

vii) Съвместна декларация относно общите цели по отношение на свободното предоставяне на услуги за период до 90 работни дни и гарантирането на правата на командированите работници;

viii) Съвместна декларация относно ефективните системи за контрол, включително двустепенната система на Швейцария за правоприлагане;

([8]) Декларацията ще бъде публикувана заедно с решението за сключване.
([9]) Декларациите ще бъдат публикувани заедно със споразуменията и протоколите, които придружават.

ix) Съвместна декларация относно принципа на „равно заплащане за равен труд на едно и също място“ и пропорционалното и адекватно равнище на защита на командированите работници;

x) Съвместна декларация относно участието на Швейцария в дейностите на Европейския орган по труда;

xi) Съвместна декларация относно системата за декларативна регистрация на пограничните работници;

xii) Съвместна декларация относно включването на два правни акта на ЕС в приложение I към Споразумението;

б) Съвместната декларация, придружаваща протокола за държавната помощ, посочен в член 1, буква д) от настоящото решение;

в) Съвместната декларация, придружаваща протокола за изменение, посочен в член 1, буква е) от настоящото решение;

г) Съвместната декларация, придружаваща протокола за държавна помощ, посочен в член 1, буква з) от настоящото решение;

д) Съвместната декларация, придружаваща споразумението, посочено в член 1, буква м) от настоящото решение.

3. Съветът приема за сведение следните декларации на Швейцария:

а) Декларация на Швейцария относно мерките, които трябва да се предприемат по отношение на самостоятелно заетите лица в контекста на процедурата за уведомяване за краткосрочни престои, свързани с работа, придружаваща протокола за изменение, посочен в член 1, буква а) от настоящото решение;

б) Декларация на Конфедерация Швейцария относно включването по аналогия на институционалните елементи в Споразумението относно здравето, придружаваща споразумението, посочено в член 1, буква н) от настоящото решение.

Член 3

Споразумението, посочено в член 1, буква п) от настоящото решение, се прилага временно, при условията на реципрочност, в съответствие с член 15, параграф 3 от посоченото споразумение ([10]).

Член 4

Настоящото решение влиза в сила в деня на приемането му.

Съставено в Брюксел на 24 февруари 2026 година.

За Съвета

Председател

M. RAOUNA

([10]) Датата, от която споразумението се прилага временно, ще бъде публикувана в Официален вестник.